

19.82x29.37	1/2	עמוד 40	אותיות וילדים	19/05/2020	73052810-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

צדיק השבוע

דמויות מופת
מההיסטוריה היהודית

גָּדוֹל וְגִבּוֹר

הָרַב שְׁמוּאֵל מוֹהֲלִיבֵר

עסק במסחר ולא התפרנס מהרבנות << תמך בשלוב תורה עם עבודה האדמה והשכלה << הקים את תנועת "חבת ציון" << אסף תרומות לישוב הארץ ועודד את הברון רוטשילד לתרום לכך << תמך בהקמת המושבה מזכרת בתיה

היא פתחה את ראשם של הצעירים לדעת ולחלם, בית המדרש נראה בעיניהם כמישן ועומד במקום. רבני הישיבות ראו את הנהיגה, ורצו להציל את עולם התורה. אסרו על התלמידים את למוחי החל, וצוו על כל אחד ללמד תורה כמה שיכול. בתקופה ההיא על דפי העתונים נשברו קלמוסים,

הרב שמואל מוהליבר נולד בעיירה הליבווקה, למשפחת רבנים. בתחלה עסק הרב במסחר בפשתן, ובהמשך פנה לרבנות בקהלות שונות ומכבדות בפולין וברוסיה. הרב מוהליבר היה אדם אמיד ולא התפרנס מהרבנות אלא נהל משק חקלאי, עבדה שסיעה לו אחר כך בפעילותו למען ההתיישבות החקלאית בארץ ישראל. פעילותו הצבורית של הרב מוהליבר בקשר לישוב הארץ היתה באמצעות אסופת תרומות לקפה של השר משה מונטיפיורי שתמכה ביישוב היהודי בארץ. הרעיון הפך למרכז עסוק בתוך תנועת "חבת ציון". בעקבות פגיעות שהתרחשו ברוסיה, החליט הרב מוהליבר להרחיב את פעילות התנועה ולעודד יהודים לעלות לארץ ולהתיישב בה. הוא יזם את הקמת המושבה מזכרת בתיה, לונה אותה והיה גאה בה באופן מיוחד. הרב נפטר ב"ט בסיון תרנ"ח ונקבר בבניאליסטוק. בזמן מלחמת העולם השנייה גתך קברו. בג' בכסלו תשנ"ב העלו עצמותיו לארץ ישראל ונטמנו בבית העלמין הסמוך למזכרת בתיה, ושם גם ישנו מוזאון שהקדש לדמותו.

משכילים ורבנים היו מתפלמסים: מה ילמדו הבנים? מה עקר ומה טפל? והאם צריה ציון לקיים מצוות ולהתפלל? גם על דפי עתון "הקלנון" התחולל הווכח,

מסרת או השכלה, לאן נושבת הרוח. בין הכותבים היה רב אהה, מיחד ומפלא, אשר טען במאמריו בדבר חשיבות ההשכלה! דבריו שלבו ידיעות כלליות יחד עם תורה, והאירו כי אין ביניהם בהקרח סתירה. היה זה הרב שמואל מוהליבר, פוסק ואיש צבור חזותו תורנית, בעל זקן הדור. שפת כתיבתו היא שפת בית המדרש, אך התכן היה שונה וחדש. הרב מוהליבר כתב ודרש כי בזמן הזה מצמנו נדרש לשוב אל מקצועות היצרנות, לצסק במלאכה, בחקלאות ובאמנות,

במאה ה־19 במזרח אירופה סוצר עולם הרוח, בין הרבנים למשכילים מתקיים וכווח. עד לא מזמן, המסרת היתה נחלת כלם, אך אז תנועת ההשכלה באה לעולם.

19.78x29.09	2/2	עמוד 41	אותיות וילדים	19/05/2020	73052811-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציורו - 80790					

שבע אברהם

לעבד עבודה חקלאית קשה יחד עם הקפדה על הלכות הארץ הקדושה. הבחורים שנבחרו עלו לארץ ישראל, למדו חקלאות, והמשיכו לשמר מצוות האל. הם הגיעו למקום שומם, אך הצליחו לחולל גם להקים מושבה מטפחת המצליחה בכוחות עצמה להתפרנס! ברבות הימים, כשהמקום צמד על רגליו, הגיע גם הכרון רוטשילד אליו. ראה מקום יפה, שדות, מושבה לתפארת, ובקש כי לשם אמו יתנו שם מוצק. לכן בשם "מוצקת בתיה" נקראה המושבה אשר הביאה לרב מוהליבר ולכרון רב גאון.

לעסק בהלכות ארץ ישראל הקדושה, ללמד אמונה ותורה, אך בדרך חדשה. הרעיונות הללו היו שונים מהנפוץ בגולה, ונשמעו לרב מכוון חכמי ההשקלה, ולא מפיו של רב גדול בתורה. דוקא בשל כך, הצליח להשמיץ את הבשורה. עברו השנים, ורוחו הגדולה וידיעותיו בהשקלה, יחד עם הפרעות והצרות שהתרחשו בגולה, הביאו את הרב מוהליבר לפעל למען ציון, לאסוף כספים ולעורר אצל יהודים את הרצון. הרב עבר בין קהלות ודבר על לב הנדבנים, בבקשה כי יטו שכם למען ישוב ארץ הבנים. ולאחר נדודים ופעילות ענפה, הגיע הרב לאחד מצשירי התקופה - הכרון אדמונד דה רוטשילד המתגורר בפריז, שאתו סדר לו רב המקום פגישה באפן די זריו. הכרון היה רגיל ברבנים המשחרים לפתחו, המבקשים שיתרם למפעלים כפי כוחו, אך לא כל מפעל היה לרוחו. הרב מוהליבר הגיע לכרון ובקש תמיכה ברעיון ההתישבות שיגרום להפקה. קבוצה נבחרת תעלה לארץ ותקים התישבות, תסתפק במועט ותעבד בחקלאות. הקבוצה תשמש דגמה ליהודים בגולה, וכך ירצו רבים לעלות ולקרב הגאולה. יהודים יבואו לארץ, יקנו אדמות, יעבדו בחקלאות, יחישו עם בהמות, יפריחו השקמה ויצמיחו פרות, מתוך אמונה בתורה ובמצוות. הכרון שמע את דבריו ואת הרעיון, ולבו התעורר בנקה לציין. הוא החליט להתרם ולתמוך בבקשה, למרות שזו נראתה משימה די קשה. הרב מוהליבר פעל רבות להגשים את החלום, ועבר מעיר לעיר וממקום למקום, גייס בחורים צדיקים, בעלי הגיון, המוכנים למסר נפשם למען ציון.

חמשה דברים שלא ידעתם על תנועת "חבת ציון"

- 1 "חבת ציון" או "חובבי ציון" הם שמות כוללים למספר אגודות שנוסדו במזרח אירופה בסוף המאה ה-19.
- 2 האגודות היוקסו כתגובה לכשלון שוין הזכויות וכן לפרעות שפגעו בקהלות היהודיות.
- 3 פעילי התנועה שמו להם למטרה לעודד יהודים לעלות לארץ, נכח הגירה גדולה לארצות הברית.
- 4 פעילי האגודה יסדו את "ועידת קטוביץ" - התארגנות יהודית לאמית שבקשה ליצר הנהגה לפעילותם הלאמית.
- 5 התנועה אמןם התפרקה, אך היתה הבסיס לקונגרס הציוני הראשון שיסד הרצל בבזל.

